

Sygn. akt II CSK 526/17

POSTANOWIENIE

Dnia 28 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie ze skargi Ł. S.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem

Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 17 listopada 1998 r., sygn. akt IV Ns I (...)

o stwierdzenie zasiedzenia własności nieruchomości

przy uczestnictwie Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta Ł., Miasta Ł.,

Centrum w Ł. i E. G. J.

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 grudnia 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania E. G. J.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 14 marca 2017 r., sygn. akt III Ca [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) nie obciąża skarżącej E. G. J. kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, nie publ.).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tych wymagań. Zdaniem skarżącej w niniejszej sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w postaci konieczności odpowiedzi na pytanie, czy w świetle art. 97 § 2

k.p.c. dopuszczalna jest próba powtórnej konwalidacji braku umocowania pełnomocnika przez Sąd odwoławczy w sytuacji, gdy próbę usunięcia powołanego uchybienia poczynił już sąd pierwszej instancji i czy w takiej sytuacji sąd odwoławczy jest zobligowany do stwierdzenia nieważności postępowania.

Uzasadnienie wniosku zostało ograniczone do sformułowania powyższego pytania, bez jakiegokolwiek wywodu prawnego, wskazującego argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych. Prezentowane przez skarżącą zagadnienie nie pozostaje również w bezpośrednim związku ze sprawą, w której wniesiono skargę. Sąd pierwszej instancji po dostrzeżeniu, że radca prawny B. S. występowała bez pełnomocnictwa, wezwał uczestnika Centrum w Ł. jedynie do nadesłania pełnomocnictwa dla tego pełnomocnika w terminie 3 dni pod rygorem pominięcia czynności przez nią dokonanych, a nie do potwierdzenia przez stronę dotychczasowych czynności podjętych przez pełnomocnika działającego bez należytego umocowania (k. 225). Uczestnik po otrzymaniu zobowiązania zwrócił się o przedłużenie terminu do jego wykonania (k. 227), Przewodniczący wniosku tego nie rozpoznał (art. 166 k.p.c.), a w dniu 25 października 2016 r. po ponagleniu telefonicznym (k. 227), do akt wpłynęło pełnomocnictwo dla radcy prawnego B. S. do reprezentowania przed sądami powszechnymi wszystkich instancji (k. 228). Sąd pierwszej instancji nie wydawał zatem postanowienia o tymczasowym dopuszczeniu do udziału w sprawie radcy prawnego B. S. (art. 97 § 1 k.p.c.), ani nie domagał się zatwierdzenia przez stronę czynności tego pełnomocnika za okres kiedy działała bez umocowania, jak to zakłada skarżąca prezentując zagadnienie prawne. Czynność tą wykonał po raz pierwszy Sąd drugiej instancji (k. 273-274).

Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że dopuszczalne i prawnie skuteczne jest następcze potwierdzenie przez stronę czynności procesowych dokonanych bez umocowania przez osobę, która zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego może być pełnomocnikiem procesowym, o ile potwierdzenie nastąpi przed uprawomocnieniem się orzeczenia (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., III CZP 154/07, OSNC 2008, nr 12, poz. 133). Jeżeli strona z takiej możliwości skorzystała przyczyna nieważności o której mowa w art. 379 pkt 2 k.p.c. zostaje usunięta ze skutkiem *ex tunc*, co powoduje brak podstaw do uchylenia

wydanego w sprawie wyroku na podstawie art. 386 § 2 k.p.c., a gdy wyrok się uprawomocni - brak podstaw do wznowienia postępowania (art. 401 pkt 2 *in fine* k.p.c.). Obowiązkiem Sądu jest umożliwienie stronie potwierdzenia czynności pełnomocnika działającego bez należytego umocowania i wyznaczenie w tym celu odpowiedniego terminu, a czynność ta nie jest dokonywana na podstawie art. 97 § 2 k.p.c., którego dotyczy prezentowane przez skarżącą zagadnienie prawne (por. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2009 r., III CZP 118/08, OSNC 2009, nr 6, poz. 76). Nie zachodzi zatem potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym zakresie.

Zdaniem skarżącej zaskarżone orzeczenie zostało wydane w warunkach nieważności postępowania, które to uchybienie wystąpiło zarówno przed sądem pierwszej, jak i drugiej instancji, ponieważ pełnomocnik uczestnika Centrum w Ł. w osobie radcy prawnego B. S. nie został należyście umocowany już na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego i pomimo zobowiązania Sądu Rejonowego uchybienie to nie zostało skutecznie usunięte, a brak należytego umocowania do działania na etapie postępowania odwoławczego został usunięty dopiero po powtórnym wezwaniu przez Sąd Okręgowy, po zamknięciu rozprawy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że nie jest przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ewentualna nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji, a jedynie przed sądem drugiej instancji (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1997 r., I CKN 825/97, OSNC 1998, nr 5, poz. 81, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2009 r., II CSK 80/09, nie publ. i z dnia 7 czerwca 2013 r., II CSK 720/12, nie publ.). Wskazuje się, że nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji może być wzięta pod uwagę przez Sąd Najwyższy, jeżeli skarżący w ramach podstawy kasacyjnej przewidzianej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., wskaże ją jako naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Ze skargi kasacyjnej wynika, że skarżąca w ramach tej podstawy procesowej taki zarzut postawiła, ale mógłby być on badany jedynie w razie przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania, sam w sobie nie stanowi natomiast przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2013 r., V CSK 192/12, nie publ.).

W odniesieniu do zarzuconej przez skarżącą nieważności postępowania przed Sądem Okręgowym, wskazać należy, że wydanie na rozprawie apelacyjnej postanowienia o tymczasowym dopuszczeniu radcy prawnego B. S. do udziału w sprawie (k. 273) było zbędne, Sąd ten nie dostrzegł bowiem, że w aktach sprawy znajdowało się pełnomocnictwo upoważniające tego pełnomocnika do reprezentowania w rozpoznawanej sprawie przed sądami powszechnymi wszystkich instancji (k. 228). Natomiast przed wydaniem zaskarżonego postanowienia uczestnik nie tylko potwierdził wszystkie czynności dokonane przez radcę prawnego B. S. przed Sądami obu instancji (k. 268), ale dodatkowo przedłożył pełnomocnictwo udzielone do reprezentacji przed Sądem Rejonowym datowane na 11 marca 2015 r. (k. 263) i pełnomocnictwo do reprezentowania przed Sądem Okręgowym (k. 268).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i 102 k.p.c. mając na uwadze trudną sytuację materialną skarżącej.